

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 608/2020
15.09.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бате Цветковића, председника већа, Драгана Аћимовића, Мирољуба Томића, Јасмине Васовић и Веска Крстајића, чланова већа, са саветником Весном Веселиновић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног Ласла Ердеша, због продуженог кривичног дела обљуба са дететом из члана 180. став 1. у вези члана 61. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног, адвоката Бранка Мунижабе, поднетом против правноснажних пресуда Вишег суда у Сомбору К 9/18 од 07.11.2019. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 67/20 од 13.02.2020. године, у седници већа одржаној дана 15.09.2020. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ као основан захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Ласла Ердеша, па се **УКИДАЈУ** правноснажне пресуде Вишег суда у Сомбору К 9/18 од 07.11.2019. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 67/20 од 13.02.2020. године и предмет враћа Вишем суду у Сомбору на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Сомбору К 9/18 од 07.11.2019. године, окривљени Ласло Ердеш, оглашен је кривим због продуженог кривичног дела обљуба са дететом из члана 180. став 1. у вези члана 61. КЗ и осуђен на казну затвора у трајању од четири године у коју се урачунава време проведено у притвору и време трајања мере забрана напуштања стана од 12.12.2017. године па надаље. На основу члана 264. став 4. ЗКП, окривљени је ослобођен од дужности накнаде трошкова кривичног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Кж1 67/20 од 13.02.2020. године, усвојена је жалба пуномоћника по службеној дужности малолетног оштећеног, адвоката Гордане Јовановић, па је првостепена пресуда преиначена у делу који се односи на трошкове кривичног поступка – заступање малолетног оштећеног, те је одлучено да исти падају на терет буџетских средстава суда у износу који ће бити опредељен посебним решењем, док су жалбе Вишег јавног тужиоца у Сомбору и браниоца окривљеног Ласла Ердеша одбијене као неосноване, а првостепена пресуда је у непреиначеном делу потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости благовремено је поднео бранилац окривљеног Ласла Ердеша, адвокат Бранко

Мунижаба, због повреде закона из члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП у вези члана 16, члана 82, члана 83. и члана 84. ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд побијане пресуде укине и предмет врати првостепеном и другостепеном суду на поновно суђење.

Врховни касациони суд доставио је примерак захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Републичком јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. ЗКП, те је на седници већа коју је одржао без обавештења Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљеног сматрајући да њихово присуство не би било од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је након оцене навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног је основан.

Указујући на повреду закона из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, бранилац окривљеног Ласла Ердеша у захтеву за заштиту законитости истиче да су побијане правноснажне пресуде засноване на доказима на којима се по одредбама Закона о кривичном поступку не могу заснивати и то на исказима васпитача и социјалних радника који су без присуства јавног тужиоца и браниоца окривљеног обавили разговор са оштећеним дететом АА о чему су сведочили на главном претресу пред судом, при чему за обављање тог разговора нису имали потребан сертификат када је у питању заштита малолетних лица у кривичном поступку, наводећи притом да је суд одбио предлог одбране да се на главном претресу под посебним условима испита малолетни оштећени.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног су основани из следећих разлога:

Одредбом члана 16. став 1. ЗКП, прописано је да се судске одлуке не могу заснивати на доказима који су, непосредно или посредно, сами по себи и према начину прибављања у супротности са Уставом, Закоником о кривичном поступку, другим законом или општеприхваћеним правима међународног права и потврђеним међународним уговорима, осим у поступку који се води због прибављања таквих доказа.

Одредбом члана 84. став 1. ЗКП, одређено је да докази који су прибављени противно члану 16. став 1. тог законика (незаконити докази) не могу бити коришћени у кривичном поступку.

Из списка предмета произлази да се побијане правноснажне пресуде, поред осталих доказа, заснивају и на исказима сведока и то: ББ, психолога Центра за социјални рад у ... и водитеља случаја поводом пријаве на сумњу на сексуално злостављање малолетног оштећеног, ВВ, васпитача оштећеног детета АА и др ГГ, дежурног хирурга Опште болнице у ..., који нису имали непосредна сазнања о критичном догађају, већ су пред јавним тужиоцем и судом сведочили о ономе што им је оштећено дете АА саопштио, а што и првостепени суд наводи у образложењу своје пресуде (последњи став на страни 4. и први, други и трећи став на страни 5) као и другостепени суд на страни 4, у другом ставу образложења своје пресуде.

Из наведеног произлази да се побијане правноснажне пресуде заснивају на исказима сведока ББ, ВВ и др ГГ, који су се изјашњавали о ономе што им је оштећено дете саопштило у вези са критичним догађајем, а које лице у току поступка никада није испитано у вези са чим су у првостепеној пресуди дати разлози због чега је одбијен предлог одбране да се оштећени саслуша са образложењем да је тим вештака кабинета за судску психијатрију Клиничког центра Војводине оценио да би учествовање оштећеног у кривичном поступку као сведока за њега било веома трауматично, чак и уз ограничења прописана законом и да оштећени није способан да схвати значај права да је ослобођен од дужности сведочења, узимајући у обзир његова когнитивна ограничења.

По налажењу Врховног касационог суда искази наведених сведока су посредно незаконити докази, јер се односе на чињенице које су сазнали од оштећеног детета, а о којима то лице није сведочило ни пред јавним тужиоцем нити пред судом, што је у супротности са одредбама члана 68. став 1. тачка 10) ЗКП, и члана 33. став 5. Устава Републике Србије, према којима окривљени, између осталог, има право да испитује сведоке оптужбе, па се самим тим, на тим доказима не може заснивати судска одлука у смислу члана 16. став 1. ЗКП.

Како се чињенична утврђења и закључци у побијаним правноснажним пресудама о чињеницама које су предмет доказивања – да је окривљени извршио обљубу над дететом, заснивају на исказима ових сведока који садрже интерпретацију казивања оштећеног изнетог у разговору са овим лицима, то, по оцени овога суда, с обзиром на друге изведене доказе (исказа сведока ДД, мајке оштећеног, ЂЂ, ЕЕ и ЖЖ, ЗЗ и ИИ и ЈЈ и КК), без исказа сведока ББ, ВВ и др ГГ, као незаконитих доказа, не би била донесена иста пресуда, због чега су оцењени као основани наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Ласла Ердеша да је побијаним правноснажним пресудама на штету окривљеног учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП.

Стога је Врховни касациони суд усвајањем захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Ласла Ердеша, као основаног, укинуо побијане правноснажне пресуде и предмет вратио Вишем суду у Сомбору на поновно суђење, с тим што ће првостепени суд у поновном поступку поступити у складу са одредбама ЗКП, у смислу евентуалне примене члана 103. и члана 104. ЗКП и након оцене изведених доказа донети закониту пресуду.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу члана 492. став 1. тачка 1) ЗКП, одлучио као у изреци ове пресуде.

Записничар - саветник
Весна Веселиновић,с.р.

Председник већа - судија
Бата Цветковић,с.р.

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Марина Антонић